

Sygn. akt I ACa 941/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Barbara Owczarek
Sędziowie :	SA Elżbieta Karpeta SO del. Tomasz Ślęzak (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa D. D.

przeciwko J. I.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt I C 887/11,

1) oddala apelację;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego 2 070 (dwa tysiące siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

I ACa 941/13

UZASADNIENIE

Powódka D. D. wniosła o nakazanie pozwanemu J. I. zamieszczenia w ogólnopolskim dzienniku przeprosin za naruszenie jej dóbr osobistych oraz o zapłatę kwoty 15 000 zł. W uzasadnieniu pozwu podała, że pozwany prowadząc działalność gospodarczą naruszył jej dobra osobiste poprzez zastraszanie i wywieranie presji na nią, poprzez zawyżanie wartości długu w trakcie prowadzenia czynności egzekucyjnych, przekazanie nieprawdziwych informacji nieokreślonej liczbie osób z uwagi na zamieszczenie w internecie informacji powodujących skojarzenia o posiadaniu przez nią długów, zamieszczenie danych dotyczących miejsca prowadzenia przez nią działalności gospodarczej i nazwy doradztwo gospodarcze, a także poprzez zamieszczenie na forum prowadzonej przez nią firmowej strony

internetowej informacji o zamiarze sprzedaży długu jej męża z podaniem pełnych danych osobowych. Pozwany także w sposób nierzetelny informował ją o konsekwencjach niespłacenia długu, co spowodowało błędne przekonanie powódki o niemożności dochodzenia swoich praw na drodze postępowania sądowego. Powódka podała, że domaga się kwoty 7.500 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jej dóbr osobistych i kwoty 7.500 zł tytułem odszkodowania za utratę dochodów związaną utratą klientów prowadzonej przez nią działalności gospodarczej ze względu na rozpowszechniane przez pozwanego informacje.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania i zaprzeczył, jakoby naruszył dobra osobiste powódki. Pozwany przyznał, iż jest wierzycielem męża powódki D. D. (1) i wobec braku spłaty długu wszczął przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne na podstawie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w B.. Czynności egzekucyjne wykonywał Asesor Komorniczy W. G., a wierzyciel był przy nich obecny zgodnie z przepisem art. 812 § 1 k.p.c., co wynikało z faktu, iż wbrew pierwotnym zapewnieniom D. D. (1) nie spłacił zadłużenia dobrowolnie. Pozwany zaprzeczył, aby pomawiał o cokolwiek powódkę i potwierdził, że zamieścił w internecie ogłoszenie o sprzedaży długu męża powódki, co wynikało z trudności z jego wyegzekwowaniem. Dodatkowo podniósł, że powódka nie udowodniła, że na skutek zamieszczonych przez pozwanego informacji utraciła klientów.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego 2 777 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że mąż powódki D. D. (1) zamówił w dniu 21 grudnia 2010 roku u M. S., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w S., szafę do zabudowy, która miała być zamontowana w B. przy ulicy (...). Szafa została wykonana i M. S. wystawił D. D. (1) fakturę VAT na kwotę 1 760 zł, ze wskazaniem adresu nabywcy w B. przy ul. (...). Należność miała być zapłacona przelewem, a termin płatności został ustalony na 2 lutego 2011 roku. D. D. (1) należności nie zapłacił i powód w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej nabył tą wierzytelność. Powód kontaktował się telefonicznie z D. D. (1) i z powódką, informując ich o nabyciu wierzytelności oraz domagając się spłaty długu, ponadto pismem z dnia 7 marca 2011 roku wezwał D. D. (1) do zapłaty informując, że w braku zapłaty informacje o zadłużeniu zostaną umieszczone na stronie internetowej pozwanego (...) oraz, że informacja o nim zostanie przekazana do Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej S.A. z siedzibą we W.. W marcu 2011 roku pozwany w godzinach wieczornych przyjechał do B. na ulicę (...) chcąc osobiście zwrócić się do męża powódki. Drzwi otworzyła powódka i pozwany domagał się spłaty długu oraz poinformował, że w przypadku braku spłaty wystąpi do sądu. D. D. (1) zamieszkuje przez część roku u rodziców w S., a w pozostałym okresie z powódką przy ulicy (...) w B.. W dniu odwiedzin pozwanego D. D. (1) był w domu z powódką lecz do pozwanego nie wyszedł. Pozwany wystąpił do Sądu Rejonowego w B. z pozwem o zapłatę przeciwko D. D. (1) i sąd ten wydał nakaz zapłaty, który jest prawomocny. Następnie pozwany wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym K. A. W. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w stosunku do D. D. (1). W dniu 2 sierpnia 2011 roku Asesor Komorniczy W. G. w obecności wierzyciela J. I. udał się do miejsca zamieszkania powódki celem przeprowadzenia czynności egzekucyjnych i dokonał wysłuchania powódki, a następnie jej męża, który zobowiązał się do dobrowolnej spłaty należności. D. D. (1) dokonał na rzecz komornika dwóch wpłat: w dniu 14 czerwca 2011 roku kwoty 900 zł oraz w dniu 25 lipca 2011 roku 500 zł. Więcej wpłat mąż powódki nie dokonał. W dniu 1 września 2011 roku Asesor Komorniczy W. G. wraz z pozwanym ponownie udali się do miejsca zamieszkania powódki celem dokonania czynności egzekucyjnych. Na miejscu dokonano zajęcia samochodu s. (...), który jest własnością dłużnika i powódki we wspólności majątkowej małżeńskiej. Kolejny raz Asesor Komorniczy W. G. udał się wraz z pozwanym do powódki w dniu 8 listopada 2011 roku. Powódka tego dnia zachowywała się agresywnie w stosunku do pozwanego, krzyczała na niego, jednakże została uspokojona przez męża. Asesor Komorniczy rozważał wezwanie asysty policji, lecz do tego nie doszło. Poinformował on powódkę, że egzekucja może być prowadzona z majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską w tym z jej odebranego wynagrodzenia za pracę oraz informował o możliwości wystąpienia przeciwko powódce o nadanie klauzuli wykonalności. Powód przed skierowaniem sprawy do komornika kilkakrotnie dzwonił do powódki oraz jej męża, domagając się spłaty długu i informując, że w przypadku braku spłaty wystąpi na drogę sądową, co spowoduje powstanie wyższych kosztów. Po skierowaniu sprawy do egzekucji jeszcze kilkakrotnie dzwonił, aby spłacili zadłużenie bez konieczności sprzedaży samochodu, a następnie już się z dłużnikiem i powódką nie

kontaktował. Po uzyskaniu nakazu zapłaty pozwany zamieścił na prowadzonym przez siebie portalu ogłoszeniowym (...) informację o długu D. D. (1), podając w nim jego adresy zamieszkania w S. i B. z podaniem ulicy (...). Aktualnie w dalszym ciągu zamieszczona jest oferta sprzedaży wierzytelności z tym, że podane są tylko miasta zamieszkania dłużnika bez wskazywania dokładnych adresów.

W oparciu o te ustalenia Sąd Okręgowy uznał, cytując i dokonując analizy przepisów art. 23 i 24 kodeksu cywilnego, sięgając także do poglądów judykatury w tym zakresie, że powódka nie udowodniła, a taki obowiązek wynikał dla niej z art. 6 k.c., że pozwany naruszył jej dobra osobiste oraz aby swoim działaniem wyrządził jej szkodę o charakterze materialnym, a także, iż doznała krzywdy, która skutkowałaby możliwością powstania roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia. Zdaniem tego Sądu, nie można także uznać za bezprawne działania pozwanego, które polegały na wzywaniu męża powódki i samej powódki do zapłaty długu, jest bowiem rzeczą naturalną, że wierzyciel przed wszczęciem postępowania sądowego wzywa dłużnika do zapłaty długu. Pozwany podejmując te działania nie obrażał powódki, nie zastraszał jej ani w żaden sposób jej nie groził. Działania zmierzające do zapłaty długu polegające na wizytach pozwanego u powódki i jej męża czy zamieszczeniu informacji o zadłużeniu w Krajowym Rejestrze Długów i na stronie internetowej pozwanego (...) również nie mogą być uznane za bezprawne.

Jako podstawa rozstrzygnięcia o kosztach postępowania wskazane zostały przepisy art. 98 k.p.c. i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

W apelacji od tego wyroku powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa, błąd w ustaleniach faktycznych mogących mieć wpływ na treść wyroku, stronniczość w interpretacji przytoczonych w sprawie dowodów, oparcie uzasadnienia wyroku na dowodach które nie mają związku ze sprawą i pominięcie dowodów przytoczonych w sprawie mogących mieć wpływ na treść wyroku. W oparciu o te zarzuty powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. W pierwszej kolejności należy odnieść się do wszystkich tych jej zarzutów, które dotyczą naruszenia prawa procesowego i zmierzają do podważenia ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, tylko bowiem prawidłowe ustalenia faktyczne w sprawie mogą prowadzić do właściwego zastosowania prawa materialnego. Te zarzuty apelacji nie zasługują na uwzględnienie. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o właściwą ocenę zebranego materiału dowodowego w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. Przepis ten przewiduje, że sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów, ramy której są wyznaczone przez przepisy procedury cywilnej, doświadczenie życiowe, zasady logicznego rozumowania, co razem wzięwszy, pozwala sądowi na wszechstronne, a przy tym racjonalne i bezstronne ocenienie przeprowadzonych dowodów i w oparciu o te kryteria, z jednej strony spojrzenie na zgromadzony materiał dowodowy jako całość, z akcentem na dostrzeżenie ewentualnych niespójności, z drugiej, dokonanie wyboru tych dowodów, które w sposób przekonujący pozwalają na ustalenie stanu faktycznego, będącego podstawą subsumcji. W ramach takiej oceny, włączone do niej być mogą, a nawet powinny, takie elementy jak zachowanie się strony, jej reakcja na dowody, pobudki osobiste, czy w przypadku dowodów rzeczowych ich kompletność. Te reguły oceny dowodów Sąd pierwszej instancji zastosował i wskazał, że oparł się na dowodach z dokumentów, a w szczególności z protokołów czynności egzekucyjnych znajdujących się w aktach postępowania egzekucyjnego o sygn. akt Km 853/11 oraz na zeznaniach świadka W. G.. Świadek ten był jedyną osobą przesłuchaną w sprawie, która nie była zainteresowana jej wynikiem. Jego zeznania korespondują z protokołami czynności egzekucyjnych, które stanowią dokument urzędowy i które nie zostały zaskarżone skargą na czynności komornika. Ponadto wersji wydarzeń wskazanej przez powódkę nie potwierdzają inne dowody, a nawet szczegółowa ocena zeznań jej matki i męża. Po pierwsze powódka nie przedstawiła żadnego dowodu na fakt nękania jej i zastraszania przez pozwanego. Jedyna opisana przez świadków i przyznana

przez pozwanego samodzielna wizyta nie nosi takich cech. Pozwany przyjechał do miejsca zamieszkania powódki wieczorem i próbował skontaktować się z jej mężem, lecz dzwonek przy furtce nie działał. W tej sytuacji otworzył furtkę i zastukał do drzwi. W inny sposób nie mógł bowiem przekazać informacji, że chce rozmawiać z domownikami. Powódka drzwi mu otworzyła i pozwany przekazał jej, że prosi o kontakt jej męża w związku z koniecznością spłaty długu. Brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, że pozwany zachowywał się nieodpowiednio. Matka powódki zeznała jedynie, że pozwany wszedł na posesję, bo dzwonek przy furtce nie działał i że córka mu otworzyła. Natomiast mąż powódki zeznał, że był tego dnia w domu w B. i że przybiegła teściowa, która powiedziała, że słyszy trzaski na dole. Do drzwi podeszła powódka i później wróciła mówiąc, że była to firma windykacyjna i że żądała od niej pieniędzy za jego dług. Zachowanie pozwanego nie mogło więc być głośnie czy natarczywe, skoro D. D. (1) jako jedyny mężczyzna w domu nie zareagował i nie poszedł zobaczyć co się dzieje i czy powódka potrzebuje jakiejś pomocy. Nawet powódka opisując to zdarzenie stwierdziła, że po otwarciu drzwi pozwanemu powiedziała mu, że skontaktuje się z mężem i przekaże, aby uzgodnił z pozwanym spłatę długu. Nie zostało więc w żaden sposób wykazane, aby pozwany powódkę nachodził i dokonywał czynności niezgodnych z prawem. Również nie wykazała powódka, aby pozwany nękał ją telefonami czy groził, iż zawiadomi o zadłużeniu jej klientów. Zeznania powódki i jej męża uznał Sąd Okręgowy za niewiarygodne. Pozwany przyznał, że dzwonił do powódki oraz do jej męża kilkakrotnie z żądaniem zapłaty długu i jest to normalne działanie wierzyciela, który domaga się spłaty długu. Jednakże w momencie wszczęcia postępowania egzekucyjnego już nie telefonował, dopiero po zajęciu samochodu ponownie dzwonił, aby D. D. (1) zapłacił, co spowodowałoby odstąpienie od zajęcia pojazdu. D. D. (1) zeznał, że po jakimś czasie już telefonów od pozwanego nie dostawał. Skoro pozwany zaprzestał dzwonienia do dłużnika, to tym bardziej nie miał powodów dzwonienia do jego żony. Nie dał wiary sąd zeznaniom powódki i jej męża, że pozwany zamieścił przy informacji o sprzedaży długu D. D. (1) odnośnik dotyczący jej działalności gospodarczej oraz, że zamieścił takie informacje na forum jej stronie internetowej. Powódka nie potwierdziła tych faktów żadnymi innymi dowodami, za taki dowód nie może służyć wydruk zamieszczony na karcie 6 akt, gdyż może być on dowolnie sporządzony i nie potwierdza, iż taki wpis miał faktycznie miejsce. Wpisu na forum powódka w ogóle nie dołączyła, a jako administrator strony powinna dysponować możliwością odtworzenia pełnej historii wpisów. Pozwany przyznał, że zamieścił pierwotnie ogłoszenie o sprzedaży długu z podaniem nazwy ulicy i numeru domu i potwierdza to także złożony przez pozwanego wydruk z wyników wyszukiwania gdzie w dalszym ciągu widnieją nazwy S. K. i B. P.. Natomiast całkowicie nielogiczne jest twierdzenie, że pozwany zamieścił informację o długu na forum działalności gospodarczej powódki oraz, że straszył ją, iż poinformuje o długu jej klientów. Działanie takie jest całkowicie nielogiczne i mogłoby spowodować utrudnienie w ściąganiu należności przez pozwanego. Jak wynika z analizy akt egzekucyjnych pozwany chce zaspokoić się z majątku wspólnego powódki i jej męża będącego dłużnikiem pozwanego. W tej sytuacji dochód z prowadzonej działalności powódki powiększa majątek wspólny małżonków i powoduje większe szanse na zaspokojenie się przez pozwanego. Działania zmierzające do zmniejszenia tego dochodu byłyby działaniami na szkodę pozwanego. W tej sytuacji Sąd Okręgowy przyjął za wiarygodną wersję zdarzeń wskazaną przez pozwanego, uznając ją za bardziej wiarygodną i popartą dokumentami oraz zeznaniami bezstronnego świadka.

Sąd Apelacyjny ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przedstawioną ocenę materiału dowodowego w tej sprawie uznaje za własne. Z tych ustaleń wynika, że trafne jest także stanowisko Sądu Okręgowego, iż powódka nie udowodniła naruszenia przez pozwanego swoich dóbr osobistych co miałyby prowadzić do uznania za uzasadnione jej roszczeń o charakterze niemajątkowym (przeproszenie przez pozwanego zamieszczone w prasie) i majątkowych (odszkodowanie i zadośćuczynienie). W tym miejscu wskazać należy, że ogólne podstawy cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych określają przepisy art. 23 i 24 k.c., wskazując jednocześnie środki ochrony niemajątkowej, natomiast środki ochrony o charakterze majątkowym przewiduje przepis art. 24 § 1 k.c., który stanowi w ostatnim zdaniu, że zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny można żądać na zasadach przewidzianych w kodeksie. Przepis art. 448 k.c. uprawnia tego, czyje dobro osobiste zostało naruszone, do domagania się odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub do żądania zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany przez niego cel społeczny. Art. 448 k.c. obejmuje naruszenie każdego dobra osobistego w rozumieniu art. 23 k.c., jest więc przepisem szczególnym, uzupełniającym regułę ogólną, wyrażoną w art. 24 k.c. Natomiast przepis art. 448 k.c. może znaleźć zastosowanie tylko w razie zawinionego naruszenia dóbr osobistych. Dobra osobiste podlegają ochronie, jeżeli ich naruszenie (zagrożenie) jest bezprawne.

Przesłankami odpowiedzialności przewidzianymi w przepisie art. 24 § 1 k.c., które muszą być spełnione łącznie są: istnienie dobra osobistego, jego naruszenie lub zagrożenie naruszenia i bezprawność działania sprawcy. Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych w pierwszej kolejności należy ustalić, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, czy działanie pozwanego było bezprawne. Dowód, że dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej na podstawie art. 24 k.c. Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszające to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17.06.2004r. sygn. akt V CK 609/03, LEX nr 109404). Natomiast odpowiedzialność odszkodowawcza warunkowana jest faktem wyrządzenia szkody, który to fakt także udowodnić ma strona dochodząca odszkodowania (art. 6 k.c.), a przesłanką tej odpowiedzialności jest zawinione działanie sprawcy szkody (art. 415 k.c.). W okolicznościach tej sprawy powódka, jak już podkreślono, nie wykazała, że działania pozwanego doprowadziły do wyrządzenia jej szkody i do naruszenia jej dóbr osobistych. Już ta konkluzja jest wystarczająca do uznania bezzasadności jej powództwa. Dlatego dodatkowo niejako, odnosząc się do oceny działań pozwanego z punktu widzenia ich zgodności z prawem, należy zaakceptować także w tym zakresie stanowisko Sądu Okręgowego, że ustalone i wymienione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku działania pozwanego, zmierzające do wyegzekwowania długu i użyte do tego celu środki, były zgodne z prawem

Z tych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację, o kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygając w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 5 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.